

послуг, консалтингових та юридичних послуг, освітніх онлайн проєктів, до надання безплатних товарів тощо. Важливо, щоб світовий та український бізнес залишався соціально відповідальним в умовах, що склалися. Це позитивно відобразиться на корпоративній репутації компаній.

УДК 338.4

А.Є. Уварова (ХНЕУ ім. С. Кузнеця, Харків)

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Підвищення ефективності функціонування та розвитку торговельного підприємства реалізується через удосконалення діяльності за всіма основними його функціональними сферами та підсистемами їх забезпечення, в тому числі удосконалення організаційно-економічного забезпечення логістичної діяльності. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба у визначення основних стратегічних орієнтирів удосконалення організаційно-економічного забезпечення логістичної діяльності.

Велика кількість українських та закордонних вчених займаються проблематикою логістичної діяльності торговельних підприємств. Серед робіт вітчизняних науковці слід виокремити наступних: Є. Крикавського, Л. Фролову, А. Пилипенко, М. Окландера, Н. Ільченко, І. Міщука, що стосується іноземних досліджень, то особливої уваги заслуговують роботи наступних вчених: А. Харрисона, Д. Бауерсокса, Д. Клосса, Д. Стока, проте незважаючи на такий великий науковий здобуток в сфері логістичної діяльності, значна кількість питань, а саме тих, що пов'язані з формуванням організаційно-економічного забезпечення логістичної діяльності та розробкою орієнтирів для його покращення та вдосконалення досі залишаються не достатньо дослідженим, саме це і обумовило актуальність даного дослідження.

У розвиток питання щодо обґрунтування заходів з удосконалення організаційно-економічного забезпечення логістичної діяльності торговельного підприємства адекватні його проблемним зонам пропонується моделювання та дослідження залежності між організаційно-економічним забезпеченням та логістичними

практиками, процесами й показниками результатів логістичної діяльності. Логіка є такою: організаційно-економічне забезпечення впливає на логістичні практики, що використовуються на підприємстві, логістичні практики – на якість реалізації логістичних процесів, логістичні процеси – на цінність логістичної діяльності. Якщо поєднання інформації щодо рівня організаційно-економічного забезпечення з показниками ефективності та результативності дає можливість встановити ключові напрями розвитку організаційно-економічного забезпечення логістичної діяльності підприємства в цілому, то моделювання залежності результатів логістичної діяльності від рівня організаційно-економічного забезпечення – обґрунтувати варіанти його удосконалення з врахуванням інструментів (практик), якості логістичних процесів та їх результатів на рівні окремого підрозділу. Для встановлення залежності між організаційно-економічним забезпеченням і логістичними практиками, процесами й результатами логістичної діяльності пропонуємо використання реляційних матриць, основу яких становить бінарна операція, у результаті якої з вихідних двох матриць утворюється нова матриця [1, с. 313-320].

Дослідження комбінацій чинників «організаційно-економічне забезпечення – логістичні практики», «логістичні практики–логістичні процеси», «логістичні процеси – цінність логістичної діяльності» зумовлює необхідність формалізації елементів матриць, що залежить від обраної моделі логістичної діяльності. Так, модель GSCF, що базується на моделі партнерських відносин, передбачає використання показників цінності для клієнтів та інших зацікавлених осіб [2, с. 64]. Відповідно до моделі Джона Т. Ментцера основними характеристиками логістичної діяльності є задоволеність клієнтів, цінність, рентабельність, конкурентні переваги [3]. Основними показниками SCOR-моделі, є виконання графіка доставки, тривалості логістичних циклів, продуктивності логістичної інфраструктури, витрат у логістичному ланцюзі, ефективності управління логістичними активами.

Для побудови реляційних матриць може бути використана кожна з референтних моделей. Разом із тим, для дослідження ланцюга зв'язку «організаційно-економічне забезпечення – логістичні практики – цінність логістичної діяльності» вважаємо за доцільне використання SCOR-моделі. Дотримання SCOR-моделі, відповідно якої логістична діяльність як по суб'єкту господарювання так і у розрізі певного підрозділу, описується етапами планування, поставки, виробництва, доставки, організації зворотних потоків, передбачає систему показників для оцінювання логістичної діяльності за трьома рівнями (типи, категорії, декомпозиція бізнес-процесів), що створює передумови для

об'єктивного дослідження проблем логістичної діяльності торговельного підприємства з огляду на логістичні практики та їх забезпечення за будь-якого етапу розвитку логістики на підприємстві.

Порівняно з іншими моделями, які включають широкий перелік логістичних функцій, а саме управління взаємовідносинами з клієнтами та їх обслуговуванням, попитом і виконанням замовлень, управління матеріальними потоками у виробництві і взаємовідносинами з постачальниками, розробкою, комерціалізацією і поверненням товарів відповідно, проте є проблемними для реалізації, в разі невисокого рівня організації процесів на підприємстві (модель GSCF, CPFR), або дають можливість здійснити детальну декомпозицію логістичних процесів проте недостатньо опрацьовані з точки зору опису логістичних процесів (модель Джона Т. Ментцера) [2-3], модель SCOR ґрунтується на базових функціях логістики (надходження, виробництво, збут, повернення, планування) та включає перелік стандартизованих бізнес-процесів, що робить її універсальною для ідентифікації проблемних зон логістичної діяльності будь-якого підприємства. Залежно від цільових настанов SCOR-модель дає можливість здійснити декомпозицію бізнес-процесів підприємства за трьома рівнями (типи, категорії, декомпозиція бізнес-процесів), що створює передумови для об'єктивного дослідження проблем логістичної діяльності торговельного підприємства на різних її рівнях за будь-якого етапу її організації (організації, розвитку, зрілості).

Характеристики для побудови зв'язків «організаційно-економічне забезпечення – логістичні практики», «логістичні практики – логістичні процеси», «логістичні процеси – цінність логістичної діяльності» на другому-третьому рівнях декомпозиції, хоча й стандартизовані та наведені в описі моделі SCOR проте можуть бути визначені самостійно (в разі проведення самооцінки або діагностики логістичної діяльності).

Таким чином, можна підсумувати, що ефективним інструментом для визначення стратегічних орієнтирів удосконалення організаційно-економічного забезпечення логістичної діяльності торговельного підприємства є використання реляційних матриць на основі моделі SCOR.

Інформаційні джерела:

1. Фролова Л.В. Формирование бизнес-модели предприятия: учебник / Л.В. Фролова, Е.С. Кравченко. – К.: Центр учебной литературы, 2012. – 384 с.
2. Льченко Н. Б. Референтні моделі управління ланцюгами поставок підприємств торгівлі / Н. Б. Льченко, Д. Кочубей // Товари і ринки. - 2017. - № 2(2). – С. 62–71.
3. Мерзляк А.В. Роль информации и стратегии в моделях управления цепями поставок: референтные модели лучших практик, Ментцера, GSCF, CPFR, SCOR. Рос. предпринимательство. – 2015. - № 16(22). – С. 4099–4118.